

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

معنویت، مراقبت معنوی

و معنویت درمانی

نویسندگان:

دکتر مسعود فلاحي خشکناپ

منیر مظاهری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

معنویت، مراقبت معنوی و معنویت درمانی

Spirituality, Spiritual Care and
Spiritual Therapy

مؤلفین :

دکتر مسعود فلاحی خشکناپ

استادیار روانپرستاری، توانبخشی روانی، مدیر گروه پرستاری
سرپرست معاونت پژوهشی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

منیر مظاهری

کارشناس ارشد مدیریت روانپرستاری از دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
دانشجوی دکتری تخصصی سالمندشناسی انستیتو کارولینسکا- سوئد

سرشناسه : فلاحي خشکناپ، مسعود
 عنوان و نام پديدآور : معنويت، مراقبت معنوي و معنويت درماني = Spirituality, spiritual car and spiritual therapy
 مؤلفين: مسعود فلاحي خشکناپ، منير مظاهري
 مشخصات نشر : تهران: رسانه تخصصي: دانشگاه علوم بهزيستي و توانبخشي، ۱۳۸۷.
 مشخصات ظاهري : ۱۴۴ ص. : جدول.
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۶۹-۵۱-۰
 وضعیت فهرست نويسي : فيبا
 يادداشت: کتابنامه:ص. خ [۱۳۸] - ۱۵۱.
 موضوع: پرستاري - جنبه های مذهبي.
 موضوع: بهداشت رواني - جنبه های مذهبي .
 شناسه افزوده : مظاهري، منير
 شناسه افزوده: دانشگاه علوم بهزيستي و توانبخشي
 رده بندي کنگره : ۱۳۸۷ ۶ م ۸۵/۲/ف RT
 رده بندي ديويي : ۶۱۰/۷۳
 شماره کتابشناسي ملي : ۱۲۱۴۰۸۱

انتشارات دانشگاه علوم بهزيستي و توانبخشي

○ نشانی:

- ۱ - میدان اوین، بلوار دانشجو، خیابان کودکان، دانشگاه علوم بهزيستي و توانبخشي
 انتشارات دانشگاه تلفن: ۲۲۱۸۰۱۱۵ نمابر: ۲۲۱۸۰۰۸۱
- ۲- خیابان نوفل لوشاتو- نرسیده به تقاطع ولیعصر- خیابان رازی - پلاک ۱۰۰ - واحد ۲
 انتشارات رسانه تخصصي تلفن: ۶۶۷۳۷۱۳۳ - ۶۶۷۳۷۳۳۲ - ۶۶۷۳۷۳۳۲ - ۹۱۲۳۰۴۹۱۰۹

معنویت، مراقبت معنوی و معنویت درمانی

Spirituality, Spiritual Care and Spiritual Therapy

- مؤلفين: دکتر مسعود فلاحي خشکناپ، منير مظاهري
- ویراستار: همایون مؤمني
- چاپ اول: ۱۳۸۷
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۶۹-۵۱-۰
- شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- قیمت: ۱۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۷	فصل اول: معنویت
۷	مقدمه
۸	معنویت
۹	تعاریف معنویت
۱۰	روح
۱۵	حیطه های اصلی معنویت
۱۵	عناصر کلیدی معنویت
۱۶	ارتباط دین و معنویت
۱۷	تعریف مذهب
۱۷	تعریف ایمان
۲۱	اهمیت معنویت
۲۴	نیازهای معنوی
۲۹	رفاه معنوی
۳۰	معنویت در فرهنگ ایرانی - اسلامی
۳۵	دعا
۳۷	عوامل تاثیرگذار بر معنویت
۴۱	معنویت در علوم سلامتی
۴۲	معنویت و تاثیر آن بر بهبودی
۴۳	معنویت و مراقبت های بالینی
۴۹	فصل دوم: معنویت و پرستاری
۴۹	مقدمه

۴۹	 نمادها و نشانه‌ها
۵۰	 تحولات تاریخی و امروزی
۵۲	 موجود سه بخشی
۵۲	 آگاهی از قدرتی برتر
۵۴	 مدرنیسم و سکولاریسم
۵۵	 پیشرفت فن‌آورانه و علمی
۵۷	 مرگ معنویت
۵۹	 اشتغال زنان به پرستاری
۵۹	 پیشرفت های فن‌آوری
۶۰	 رسالت و تکلیف
۶۱	 دارومداری
۶۴	 تغییر عقیده
۶۵	 ملیت
۶۵	 حرفه
۶۶	 قانون
۶۷	 آگاهی فزاینده
۶۹	 فصل سوم: مراقبت معنوی
۶۹	 مراقبت معنوی
۷۳	 مهارت های مورد نیاز برای تأمین مراقبت معنوی
۷۴	 مراقبت معنوی برای بیماری که در مراحل انتهایی زندگی خود قرار دارد
۷۴	 ابزارهای معنوی برای اجرای مراقبت معنوی
۷۵	 کاربرد در عملکرد بالینی: آماده سازی پرسنل برای ارزیابی مراقبت های معنوی
۷۷	 شرح حال و گرفتن سابقه
۷۸	 تشخیص پرستاری «دیسترس روحی» و مداخلات پرستاری آن
۸۰	 مداخلات مراقبت معنوی

کاربرد طبقه بندی مداخلات پرستاری (NIC) ۸۴

فصل چهارم: معنویت درمانی ۸۷

کاربرد معنویت درمانی و مراقبت معنوی در بیماران و مددجویان مبتلا به

مشکلات و اختلالات روانی ۸۷

تأثیرات اعتقادات معنوی - مذهبی بر سلامت روان ۹۰

خودکشی ۹۰

مواد مخدر ۹۱

بزهکاری ۹۲

رضایت مندی از ازدواج ۹۳

افسردگی ۹۴

توانایی تحمل فشارهای روانی ۹۵

بهبودی بیماری ۹۶

طب خدایی - تنی ۹۹

کاربرد معنویت درمانی و مراقبت معنوی در بیماران و مددجویان مبتلا به اختلالات

طبی (ارگانیک) ۱۰۱

بیماری نقص سیستم ایمنی ۱۰۶

سوء استفاده از مواد ۱۰۹

سرطان ۱۱۳

معنویت و طول عمر ۱۱۴

فصل پنجم: آموزش و پژوهش در مورد معنویت، مراقبت معنوی و معنویت درمانی ۱۱۷

آموزش ۱۱۷

پژوهش ۱۱۸

تحقیقات انجام شده در خارج از کشور ۱۱۹

تحقیقات انجام شده در داخل کشور ۱۲۵

منابع ۱۳۱

فهرست جداول

- جدول شماره ی ۱: تعاریف روح ۱۱
- جدول شماره ی ۲: تعاریف معنوی یا روحانی ۱۳
- جدول شماره ی ۳: تصورات قدیمی و امروزی مربوط به پرستاری ۵۱
- جدول شماره ی ۴: سه مکتب مهم ۵۵
- جدول شماره ی ۵: مورد مطالعاتی ۶۲
- جدول شماره ی ۶: حیطه های مورد توجه در ارزیابی معنویت ۷۵
- جدول شماره ی ۷: دوازده گام معتادان گمنام ۱۱۱

فصل اول

معنویت

مقدمه

در دورانی به سر می بریم که به دوران عدم قطعیت و بی ثباتی شهره است، عدم قطعیتی که مربوط به جنگ، حملات تروریستی، مصایب و گرفتاری های اقتصادی می باشد. در این دوران است که انسان ها شروع به پرسش در مورد سیستم اعتقادی و ایدئولوژی خود کرده اند و مسایل معنوی برای آن ها اهمیت بسیار یافته است. سیستم مراقبت بهداشت، انعکاسی از تغییرات زمانی است. بیمارانی که در بیمارستان ها پذیرفته می شوند بسیار بیمار هستند و طول اقامت شان در بیمارستان، کوتاه است. آیا مراقبت دهندگان قادر هستند مراقبت "کامل" ذهن، جسم و روح را در جدول زمانی به تکاپوی شان فراهم نمایند؟

کاوندیش^۱ (۲۰۰۰) اظهار می دارد، عدم قطعیت وقایع زندگی، باعث پدیدار شدن نیازهای معنوی می شود که در هر بیمار وجود دارد.

وقایع زندگی، اتفاقاتی منحصر به فرد هستند که یک پاسخ معنوی را بر می انگیزانند و این پرستاران هستند که در طی وقایع زندگی حاضر می باشند. وقایعی نظیر بیماری، تولد و مرگ. وقایع معنوی که پاسخ معنوی را در بیماران بر می انگیزند، می توانند فرصت هایی برای تأمین مراقبت معنوی توسط پرستاران باشند.